

T.C.
ULAŖTIRMA BAKANLIĐI
Strateji GeliŖtirme BaŖkanlıĐı

08-03-2010

Sayı :B.11.0.SGB.0.01.00.610.01/ 439
Konu :İstanbul Milletvekili Sayın
AyŖe Jale AĐIRBAŖ'ın
yazılı soru önergesi.

GK. 40
7/10239

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŖKANLIĐINA

- İlgi: : a) TBMM BaŖkanlıĐı'nın 04.11.2009 tarihli ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/10239-16556/35836 sayılı yazısı.
b) BaŖbakanlıĐın 09.11.2009 tarihli ve B.02.0.KKG.0.12/106-164-4/4412 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili Sayın AyŖe Jale AĐIRBAŖ tarafından Sayın BaŖbakanımız yöneltilen ve Sayın BaŖbakanımızın da kendileri adına Bakanlığımız koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını tensip ettikleri 7/10239 esas sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuŖtur.

Bilgilerinize arz ederim.

Binali YILDIRIM
UlaŖtırma Bakanı

EK :

1) Cevap formu (3 Sayfa)

DAĐITIM:

TBMM BaŖkanlıĐı
BaŖbakanlık

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN AYŞE JALE AĞIRBAŞ'IN
7/10239 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVABI

21. yüzyıl, bilginin ön plana çıktığı ve geniş kitlelerle paylaşılarak değerlendirildiği bir çağ olma özelliğine sahiptir. Küreselleşme rüzgarlarının estiği ve dünyanın inanılmaz bir hızla ilerlediği bu çağda, teknolojik gelişmelere ayak uydurulamaması ya da toplumun bu hıza erişmesini önleyen engellerin ortadan kaldırılmaması halinde ülke bundan zarar görmektedir. Ayrıca, dünyanın o ülkeye bakışı da olumsuz olmaktadır. Türkiye'de internet kullanımı üst seviyeye çıkmış internetsiz bir yaşam düşünülemez olmuştur. Dünyadaki gelişmelere paralel ortaya çıkan bu durum, vatandaşlarımızın dünyada yaşanan gelişmelerden haberdar olmasını ve gelişmesini sağlamaktadır. Ancak, 5651 Sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun bunun önünde bir engel olarak durmaktadır. Yasada bulunan hükümler sebebiyle birçok internet sitesine erişim, savcılığın tedbir koyması yoluyla engellenmektedir. Milyonlarca üyesi ve uluslararası bilinirliği olan dev portallara bile erişimin mahkeme kararı olmadan sadece bir savcılık 'tedbir' kararıyla engellenmesi ve bu konuda yasal bir düzenleme yapılmaması, Türkiye'de internet yayıncılığına ilişkin sansür uygulanmasına hükümetin destek verdiği şeklinde kamuoyunda bir algı oluşturmıştır.

SORULAR:

1. Son üç yıl içerisinde erişimi engellenen sitelerin sayısı kaçtır? Bu sitelerin kaçına erişim savcılığın tedbir kararıyla engellenmiştir?
2. İnternet sitelerine erişimin engellenmesi suretiyle uygulanan sansüre son verilmesi yönünde Hükümetin duyarsız kalmasının sebebi nedir?
3. Hükümetin gerekli düzenlemeleri yapmayarak sansür uygulamasına gizli destek vermesinin yol açtığı bir maddi kayıp söz konusu mudur? Söz konusu maddi kaybın ne kadar olduğu konusunda bir çalışma yapılmış mıdır?
4. Ülkemiz vatandaşlarının bilgiye ulaşmasına ve mağdur olmasına sebep olan sansürün sürekli hale dönüşmesini engelleyici tedbirler ne zaman alınacaktır?

CEVAPLAR:

Bilindiği üzere, 04/05/2007 tarihli ve 5651 sayılı "İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele edilmesi Hakkında Kanun" 23/05/2007 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

24/10/2007 tarihli ve 26680 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Telekomünikasyon Kurumu Tarafından Erişim Sağlayıcılara Ve Yer Sağlayıcılara Faaliyet Belgesi Verilmesine İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik", 01/11/2007 tarihli ve 26687 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "İnternet Toplu Kullanım Sağlayıcıları Hakkında Yönetmelik", 30/11/2007 tarihli 26716 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesine Dair Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" ve son olarak 01/03/2008 tarihli ve 26803 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Telekomünikasyon Kurumu Tarafından Erişim Sağlayıcılara Ve Yer Sağlayıcılara Faaliyet Belgesi Verilmesine İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" hükümleri çerçevesinde mezkur Kanunun uygulamasına başlanmıştır.

Kanunun 8'inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen; "26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda yer alan; İntihara yönlendirme, çocukların cinsel istismarı, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma, sağlık için tehlikeli madde temini, müstehcenlik, fuhuş, kumar oynanması için yer ve imkan sağlama suçları ile 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanun'da yer alan suçlar erişimin engellenmesi konusu olabilecek suçlar olarak katalog halinde sayılmış ve son olarak 7258 sayılı "Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanun" un 5728 sayılı yasa ile değişik 5.maddesinde yer alan "...sabit ihtimalli veya müşterek bahis oynatanlar, oynanmasına yer veya imkan sağlayanlar..." hakkındaki düzenleme de bunlara dahil edilmiştir.

Kanunun 8' inci maddesinin ikinci fıkrasında; birinci fıkranın (a) ve (b) bendinde belirtilen suçları içeren İnternet ortamındaki yayınlara erişimin engellenmesi kararının, soruşturma evresinde hakim, kovuşturma evresinde ise mahkeme tarafından verileceği, soruşturma evresinde gecikmesinde sakınca bulunan hallerde yirmidört saat içinde hakim onayına sunulmak kaydıyla Cumhuriyet Savcısı tarafından da erişimin engellenmesi kararı verilebileceği düzenlemesi yer almış, üçüncü fıkrasında ise; hakim, mahkeme veya Cumhuriyet Savcısı tarafından verilen erişimin engellenmesi kararının birer örneğinin, gereği yapılmak üzere Telekomünikasyon Kurumu İletişim Başkanlığına gönderileceği belirtilmiştir.

Öte yandan, Telekomünikasyon Kurumu İletişim Başkanlığı erişimi engelleme işleminden ziyade yasalarla belirlenmiş olan suçlarla mücadeleye yönelik görev yetkisini ifa etmektedir. Bununla ilgili olarak; İnternette temiz içeriği sağlamak ve suça konu içeriklerden arındırmak amacıyla toplam 2.592 içerikle ilgili olarak uyar-kaldır usulünün işletilmesi sonucu İnternet sitelerinin yer veya içerik sağlayıcılarıyla yazışma yapılmış bu uygulamalar ile İnternet adreslerinin söz konusu içeriklerden dolayı tamamen engellenmesi sakıncası giderilmeye çalışılmıştır.

Yasanın katalog kapsamında yer verdiği suçlar büyük oranda ve hatta hemen hemen tamamına yakın; temel hak ve hürriyetlerin kısıtlanması ve bu bağlamda ifade özgürlüğünün zedelenmesi gibi sonuçlara yol açmayacak nitelikteki hususlardan ibarettir. Telekomünikasyon Kurumu İletişim Başkanlığınca alınmış olan re' sen erişimin engellenmesi kararlarının %98'i de doğal olarak, Yasanın ve Adalet Komisyonunun gerekçesinde yer verilen ifade özgürlüğüne zarar verilmemesi kaygısı çerçevesinde, temel hak ve hürriyetlerin kısıtlanması riski ile bağdaştırılamayacak suç türlerine ilişkindir. Telekomünikasyon Kurumu İletişim Başkanlığınca alınan re' sen erişimin engellenmesi kararlarının tamamı katalog suçlardan ibarettir.

Çocukların cinsel istismarı, müstehcenlik ve 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanunu'na muhalefet suçlarındaki, Telekomünikasyon Kurumu İletişim Başkanlığı uygulamalarını sansür olarak ifade etmek mümkün değildir. Telekomünikasyon Kurumu İletişim Başkanlığı, bu yasa ile sadece sınırları çizilmiş bir alanda ve yargı yoluyla verilen kararları gerçekleştirmek üzere görevlendirilmiştir. Bu yasada da herhangi bir düşünces özgürlüğünü ihlal etmeye yönelik bir konu suçlar arasında sayılmamıştır. 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanunu'na muhalefet, çocukların cinsel istismarı, müstehcenlik, kumar ve diğerleri özgürlükle ilişkilendirilmemelidir.

Ayrıca, Anayasanın 32 nci maddesi ile güvence altına alınan “Düzeltilme ve cevap hakkı” 5651 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi ile de, İnternet ortamında yapılan yayındaki içerik dolayısıyla hakları ihlal edilen kişilere içeriğin yayından çıkarılmasını talep etme hakkı düzenlenmiştir. Burada hakkı ihlal edilen kimse, içeriğin çıkarılmasını talep ederken hazırladığı cevap metninin söz konusu İnternet sitesinde yayınlanmasını isteyebilir. Başka bir ifadeyle, 9.madde hakları ihlal edilen kişilere, bu ihlalleri giderebilme olanağı sağlamıştır. 5651 sayılı yasanın 9.maddesi, modern demokratik ülkelerde uygulanan uyar-kaldır usulüdür.

İnternette bir içeriğe yüzde yüz erişim ancak bu usulle engellenebilir. Bu usul, bir internet sitesinin belirli bir kısmında yer alan içerik nedeniyle sitenin tamamının engellenmesini önleyen adaletli bir mekanizmadır. Kanunun bu maddesi bugüne kadar ne yazık ki hem hukuk dünyasında hem de bilişim dünyasında dikkatlerden kaçmıştır. Öte yandan bugüne kadar mahkemelerce verilen ve kamuoyunda çok tartışılan popüler internet sitelerine yönelik erişim engelleme kararlarının kişilik hakları ihlali dolayısıyla verildiği dikkate alındığında 9. maddenin uygulanmasının önemi daha da artmaktadır.